
LA IMPORTÀNCIA DE LES VACUNES

Un dels avenços més significatius que hi ha hagut en el darrer segle ha estat la vacunació, gràcies a la qual moltes malalties infeccioses es mantenen en estat latent,. Potser per això sembla que aquestes malalties ja no existeixin, i com que les generacions més joves no han conviscut amb elles poden arribar a pensar que la vacunació no és necessària.

La prevenció de totes les malalties incloses al calendari de vacunació sistemàtic de Catalunya és la vacunació:

DIFTÈRIA

Infecció aguda bacteriana causada per *Corynebacterium diphtheriae*, que afecta exclusivament els humans. A mesura que creix el bacteri forma plaques i va alliberant unes toxines que, a través del sistema circulatori, arriben al cor, ronyons i sistema nerviós, on provoquen lesions.

La transmissió es dona per contacte directe amb una persona malalta o amb una persona portadora sana.

En cas que una persona no estigui vacunada, si entra en contacte amb el bacteri, aquest entrarà a l'organisme, produirà la toxina i la persona desenvoluparà la malaltia.

Si la persona està vacunada, el bacteri pot entrar igual a l'organisme, però la toxina no pot fer l'acció nociva i no hi ha la malaltia. En aquest cas la persona és un portador sa, i pot ser que infecti persones que no estan vacunades.

La vacunació d'aquesta malaltia dona una immunitat limitada, per això s'han d'administrar dosis de record.

TÈTANUS

Malaltia infecciosa produïda pel bacteri *Clostridium tetani*, que es troba al terra, fems, escombraries i al tracte digestiu de les persones sanes.

La transmissió no es dona per contagi, sinó que a través de lesions de la pell el bacteri entra dins l'organisme, on allibera una toxina que bloqueja els senyals nerviosos des de la medul·la espinal fins als músculs, que provoca espasmes musculars i rigidesa.

La vacunació sistemàtica es fa abans de patir cap ferida. També es posa la vacuna en cas de fer-se una ferida, quan hi ha una situació de risc.

TOS FERINA

Malaltia respiratòria, infecciosa i contagiosa produïda pel bacteri *Bordetella pertussis*, que es caracteritza per una crisi de tos convulsiva.

La transmissió es dona a través de les petites gotes que s'expulsen per la boca i el nas en el moment de la tos, el contagi és alt. Es dona sobretot en nens.

Aquest tipus de tos pot deixar seqüeles com pneumònia, convulsions, encefalopatia o fins i tot la mort. En el menors de sis mesos aquesta malaltia és més greu.

En els últims anys aquesta malaltia està reemergent.

El tractament és amb antibiòtics, els xarops per la tos no serveixen i convé no fer-los servir.

POLIOMELITIS

Està causada per un virus que té tres grups serològics diferents, I, II i III. Una vegada el virus ha entrat a l'organisme per la boca o el nas, es multiplica en el tub digestiu, i va a tot el cos a través de la sang, envaeix el sistema nerviós central i ataca les cèl·lules nervioses motores.

Aquesta malaltia pot presentar manifestacions clíniques molt variades: des de ser assintomàtica, a presentar un quadre febril, meningitis o fins i tot, paràlisi.

La transmissió és de persona a persona via orofecal a través d'aigua i aliments contaminats, i afecta sobretot nens petits.

Aquesta malaltia no té cura, però es pot prevenir amb la vacunació, que dona immunitat per tota la vida.

A Europa aquesta malaltia es considera eradicada des del mes de juny de 2002, encara que hi ha països on encara no s'ha aconseguit aturar la transmissió del virus (Afganistán, Nigèria i Pakistán).

HEPATITIS A

Està causada pel virus de l'hepatitis A, que es troba a la femta de les persones infectades, i es pot transmetre de persona a persona, a través de les mans brutes o d'objectes contaminats. També es pot transmetre a través d'aigua o aliments contaminats, i es poden donar brots epidèmics.

No hi ha portadors crònics d'aquest virus.

No hi ha tractament específic per aquesta malaltia, s'han d'evitar substàncies tòxiques per al fetge.

HEPATITIS B

La causa és el virus de l'hepatitis B, que afecta sobretot el fetge. La majoria de persones que tenen aquest virus, l'eliminen i es curen abans dels sis mesos, adquirint immunitat a la malaltia. Però a vegades, això no passa i es produeix l'hepatitis B crònica, que provoca cirrosi o càncer. En aquest cas, la persona és portadora i pot transmetre la malaltia a altres persones.

Una dona embarassada que tingui una infecció pel virus de l'hepatitis B, el pot transmetre al fetus en el moment de part. Mentre dura l'embaràs, això no passa perquè la placenta actua com una barrera protectora. Al nadó, durant les primeres dotze hores de vida, se li ha d'administrar una primera dosi de la vacuna i una dosi d'immunoglobulina. Més endavant, s'ha de completar la vacunació perquè el tractament sigui eficaç.

La transmissió d'aquest virus es dona quan la sang d'una persona sana entra en contacte amb la sang d'una persona infectada (transfusió sanguínia, xeringues utilitzades, ferides, etc.).

El tractament, en cas de la malaltia aguda, consisteix en descansar i beure molt líquid. En cas de malaltia crònica s'ha de prendre antivirals i interferon, i en cas de complicacions pot ser necessari un trasplantament de fetge.

HAEMOPHILUS INFLUENZAE

Aquest és un bacteri que pot causar varies malalties: meningitis, epiglotitis, pneumònia, etc. El del tipus b és el que provoca les infeccions més greus. Aquest bacteri afecta sobretot nens petits i persones amb alteracions immunitàries.

La transmissió es dona de persona a persona, per contacte directe amb les gotetes que es produeixen al parlar, tossir o esternudar.

El tractament de la persona malalta consisteix en l'antibiòtic rifampicina, a més, les persones que han estat en contacte amb el malalt reben quimioprofilaxi, per tal d'eliminar el bacteri de les vies respiratòries.

Amb la vacunació sistemàtica gairebé s'ha eliminat la infecció.

MENINGOCOC C

Aquest bacteri causa la malaltia meningocòccica, que és greu. Solen presentar-se casos aïllats, però també es poden donar brots. La malaltia sol ser més freqüent en nens petits, tot i que es pot presentar a qualsevol edat.

Aquest bacteri es pot trobar a la gola d'algunes persones, que hi desenvolupen una protecció natural, de manera que a ells no els fa res, però el poden transmetre a altres persones. La malaltia meningocòccica pot produir una infecció generalitzada o pot afectar el sistema nerviós, produint meningitis. El tractament es fa amb antibiòtics.

El meningococ pot ser A, B o C. El més freqüent és el B, però la vacuna és contra el C, que dona una protecció de llarga durada.

XARAMPIÓ

Malaltia vírica, que es caracteritza per una erupció vermellosa a la pell. És molt contagiosa i s'incuba a les cèl·lules de la faringe i conductes respiratoris. Es transmet molt fàcilment per contacte directe amb les secrecions nasals i de la gola. És més greu en nens molt petits i adults. Pot ser que hi hagi complicacions: otitis, pneumònia, encefalitis.

No hi ha un tractament específic, es tracten els símptomes.

Aquesta malaltia dona immunitat de per vida, una vegada s'ha patit no es pot tornar a repetir.

Amb la vacunació, els casos de xarampió s'han reduït molt, tot i que es poden donar casos en persones no vacunades que estan en contacte amb persones que venen de països on aquesta malaltia és epidèmica. Per tant, la possibilitat de patir la malaltia encara hi és, per això és important estar vacunat.

RUBÈOLA

Malaltia infecciosa contagiosa provocada pel virus de la rubèola, que es transmet a través de les secrecions nasofaríniques de les persones infectades o a través d'objectes contaminats. Provoca una erupció a la pell, és una malaltia lleu. Només és perillosa per al fetus, fins als sis primers mesos d'embaràs, ja que pot patir la síndrome de la rubèola congènita, que li pot afectar tots els òrgans (sordesa, defectes cardíacs, defectes oculars, alteracions òssies, etc.) o donar lloc a un part prematur o mort fetal.

Aquesta malaltia no té tractament, es tracten els símptomes. Els infants afectats per la síndrome de la rubèola congènita han de ser tractats precoçment per un equip d'experts mèdics.

PAROTIDITIS

Aquesta malaltia també es coneix amb el nom de galteres, és vírica i es caracteritza per la inflor d'una o més glàndules salivals, generalment les paròtides.

Sol ser benigna i autolimitada, però poden haver-hi complicacions: en els nois es pot donar l'orquitis (inflamació del testicle) i en les noies pot ser que hi hagi ooforitis (inflamació de l'ovari).

Es transmet de persona a persona a través de les gotes de la respiració.

No hi ha tractament específic, es tracten els símptomes.

PAPIL·LOMA HUMÀ

El virus del papil·loma humà pertany a un grup de virus que infecten la pell i mucoses, i poden produir lesions benignes (berrugues cutànies, berrugues genitals) i també de malignes (càncer de coll d'úter o cèrvix, càncer de penis, de vulva, d'anus).

Els virus que afecten la regió anogenital es transmeten a través de les relacions sexuals, amb el contacte, no a través de fluids com sang o semen. La infecció genital per aquest virus segurament és la infecció de transmissió sexual més freqüent entre persones sexualment actives.

No hi ha tractament per eliminar aquest virus, es tracten les malalties que produeix, tot i que més del 90% de les persones infectades es curen de forma espontània.

La vacuna protegeix contra les infeccions del virus que causen el 70% dels càncers de cèrvix (tipus 16 i 18) i el 90% de les berrugues genitals (tipus 6 i 11).

Es recomana la vacunació abans d'iniciar les relacions sexuals.

VARICEL·LA

Malaltia causada pel virus de la varicel·la herpes zòster, que se sol presentar abans dels deu anys de vida.

La transmissió és a través de les secrecions nasofaríniques o de les lesions cutànies.

No hi ha tractament específic, es tracten els símptomes.

GRIP

Malaltia respiratòria vírica, amb febre, tos, mal de cap i malestar general. Cada any es fa la campanya de la vacunació contra la grip en els grups de persones amb risc de complicacions.

PNEUMÒNIA

La causa de la pneumònia sol ser la presència de bacteris, virus, fongs o substàncies irritants que entren als pulmons en respirar, de manera que els alvèols s'inflamen, s'omplen de líquid i es fa difícil respirar.

El principal microorganisme que provoca la malaltia és el bacteri *Streptococcus pneumoniae*.

Les persones més grans de 65 anys, les menors de 2 i les que tenen algun problema de salut són les que tenen més risc.

S'han descrit 94 serotipus diferents de pneumococs, dels quals 23 són els responsables del més del 70% dels casos de pneumònia pneumocòccica. Quan es pateix una infecció per un tipus concret de pneumococ, no es queda protegit per la resta, per tant, es pot patir més d'una pneumònia pneumocòccica.

El tractament depèn de la causa i del tipus de pneumònia (la bacteriana es tracta amb antibiòtics, la vírica es tracta fent repós i bevent líquids, i la fúngica es tracta amb antifúngics)

Hi ha varies vacunes disponibles: la vacuna 23 valent polisacàrida, que protegeix davant dels 23 tipus diferents de pneumococs, i les conjugades.

El calendari de vacunacions sistemàtiques vigent és el següent:

	Diftèria Tètanus Tos ferina	Polio- mielitis	Malaltia per <i>Haemophilus influenzae</i> b	Hepatitis B	Malaltia per meningococ C	Hepatitis A	Xarampió Rubèola Parotiditis	Infecció pel papil·lomavirus humà	Varicel·la	Grip	Malaltia per pneumococ
2 mesos	Hexavalent				Antimeningocòccica C conjugada						
4 mesos	Hexavalent										
6 mesos	Hexavalent				Antimeningocòccica C conjugada						
12 mesos						Contra l'hepatitis A	Triple vírica				
15 mesos					Antimeningocòccica C conjugada						
18 mesos	Pentavalent										
3-4 anys							Triple vírica				
6 anys	dTpa					Contra l'hepatitis A					
11-12 anys					Antimeningocòccica C conjugada	Contra l'hepatitis A*		Contra el papil·lomavirus humà**	Contra la varicel·la*		
14 anys	Td										
Embaras- sades	dTpa***										
40 anys	Td										
A partir de 60 anys									Anti- gripal		Antipneumocòccica 23-valent
65 anys	Td										

* Només per als infants susceptibles de patir la malaltia. Cal administrar-ne dues dosis.

** Només per a les noies. A partir del curs 2014-2015, cal administrar-ne dues dosis.

*** Entre les setmanes 27 i 36 de gestació.